Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Tyv@eduskunta.fi

HE 168/2016 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle eräiden hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamiseksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pyytää Suomen Yrittäjiltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikkoasiasta. Kiitämme mahdollisuudesta antaa näkemyksiämme esityksen sisällöstä ja sen vaikutuksista yritystoimintaan.

Esityksen sisältö ja tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamista työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla siten, että oikaisuvaatimus olisi nykyistä laajemmin käytössä muutoksenhaun ensi vaiheena. Tällöin hallintotuomioistuimeen saa valittaa vasta oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä. Esityksessä ehdotetaan myös, että valituslupasääntelyn soveltamisalaa laajennetaan uusiin asiaryhmiin muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Esityksellä pyritään nopeuttamaan oikeussuojan antamista hallintoasioissa sekä yhtenäistämään ja selkeyttämään muutoksenhakusääntelyä eri asiaryhmissä. Samalla korkeimman halliton-oikeuden roolia hallintolainkäyttöä ohjaavana tuomioistuimena vahvistettaisiin.

Muutokset koskisivat jalometallituotteista annettua lakia, kauppakamarilakia, kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annettua lakia, perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annettua lakia, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettua lakia, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettua lakia, merimiesten vuosilomalakia, Patentti- ja rekisterihallituksesta annettua lakia, työsopimuslakia, työtekijöiden lähettämisestä annettua lakia ja vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annettua lakia.

Esitys on kannatettava

On perusteltua, että asiaa tarkastellaan muun ohella oikeuden saatavuuden näkökulmasta (access to justice). Yrityksellä tai muulla tuomioistuimen asiakkaalla tulee olla oikeusturvan sitä edellyttäessä mahdollisuus hakea tehokkaasti ja joutuisasti muutosta saamiinsa ratkaisuihin tai saattaa muutoin asiansa tuomioistuimen päätettäväksi ja vaatia oikeuksiaan. Oikeusturvan näkökulmasta tarkasteltuna tuomioistuimet on perustettu hoitamaan oikeusvaltiolle tärkeää palvelutehtävää, lainkäyttöä (PL 21).

Esityksessä todetaan, että oikaisuvaatimuksen lisääminen uusiin asiaryhmiin parantaisi edellytyksiä pitää hallinnollisen oikeusturvan painopiste mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kysymys ei olisi hallintotuomioistuinten tehtävien siirtämisestä hallintoviranomaisille, vaan viranomaisten tehtäväjaon parantamisesta voimavarojen ja oikeusturvatehtävän asianmukaisen kohdentamisen tarkoituksessa. Pidämme perusteltuna, että hallintoviranomainen voi korjata oikaisumenettelyssä ilmeiset virheensä. Samalla on kuitenkin tärkeää, ettei hallintoviranomaiselle siirretä tuomioistuimille kuuluvaa valtaa ratkaista oikeusriitoja.

Lausunnolla olevassa esityksessä todetaan, ettei oikaisuvaatimusmenettelyn ja valituslupajärjestelmän laajentamisella ole merkittäviä vaikutuksia, koska muutokset koskisivat ainoastaan vähäisiä asiaryhmiä. Valituksia ei käytännössä ole tehty muutoksen kohteena olevissa asiaryhmissä vuositasolla lainkaan tai niitä on ollut vain muutamia.

Pidämme perusteltuna, että muutoksenhakua kehitetään siten, että lupa- ja muut päätösprosessit saadaan kokonaisuudessaan päätökseen kohtuullisessa ja hakijalle ennakoitavissa olevassa ajassa. Kannatamme kehityssuuntaa, jonka mukaisesti valitusoikeutta hallintoasioissa rajoitetaan. Näin saadaan korkeimman valitustuomioistuimen resursseja ohjattua sellaisiin tapauksiin, jotka edellyttävät lain soveltamista tai päätöksen muutoksenhakua muusta painavasta syystä.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät ry

Tiina Toivonen
lainsäädäntöasioiden päällikkö